

Cogito, ergo sum

De där orden kanske låter som grekiska för dig. Men det är det inte, för det är skrivet på latin ;)

Från början var det den franske filosofen René Descartes (uttalas däkarnt med betoning på a:t) på 1600-talet som formulerade det där på sitt eget språk: *Je pense, donc je suis*, eller som det blir på svenska: *Jag tänker, alltså finns jag*.

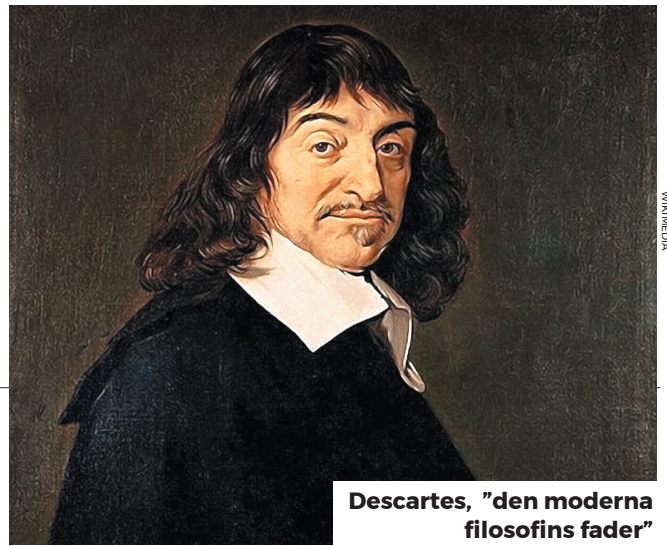
Descartes, som brukar kallas ”den moderna filosofins fader”, ville bygga upp sin världsbild från grunden, utan att ta någonting för givet som skulle kunna vara det minsta osäkert. Människor i allmänhet tar bara för givet att saker är på ett visst sätt, resonerade han, man kan inte ens lita på sina egna sinnen, man kan se fel och höra fel och tänka fel och det skulle i princip kunna vara en lurig ande som fått en att tro att ett plus ett måste vara två. Självt ville han veta saker med säkerhet och då försökte han hitta någon enda sak som han kunde veta utan minsta tvivel.

Så småningom kom han fram till just det där. Han tänkte: Jag sitter här och funderar på vad som är hundra procentigt säkert och har svårt att komma på något. Men just det är det inte minsta tvekan om att jag gör – jag tänker verkligen och därför måste jag finnas!

Och precis som när man först gjuter en betongplatta när man ska bygga ett hus så blev det där konstaterandet själva grunden, fundamentet, för den bild av verkligheten – den filosofi – som Descartes nu började bygga upp steg för steg. Det skulle senare visa sig bli själva grunden, inte bara för modern filosofi, utan även för det som man brukar kalla för den vetenskapliga metoden.¹

Descartes tänkte vidare och kom fram till att eftersom det var sant att han existerade så måste det finnas saker som är antingen sanna eller falska. Och eftersom förmågan att tänka är medfödd hos alla människor så insåg han att den orsaken måste vara Gud. Han kom också fram till att Gud måste vara evig och fullkomlig, för hur skulle ofullkomliga människor som vet att de kommer att dö komma på någonting sådant av sig själva? Gud måste ha lagt ner den tanken i hennes inre.

Descartes insåg att det finns en inre verklighet (tanke) och en yttre verklighet (materia) som existerar oberoende av oss. Hur de samverkar med varandra hade han svårt att förstå, men det är ju inte så konstigt, för vi förstår ju inte hur kropp och själ hänger ihop idag heller.

Descartes, ”den moderna filosofins fader”

Tyvärr gjorde en del filosofer efter honom misstaget att dela upp det andliga och materiella ännu mer, så att många idag – kanske även dina kompisar och lärare – tänker att det materiella är allt som finns och det andliga bara är något som ”händer” när atomerna råkar hamna i vissa lägen i förhållande till varandra.

Man ska alltid försöka ta till sig det som är bra (även när man får kritik av andra). Det man framför allt kan ta till sig av Descartes tankar är att vi verkligen finns på riktigt. Det låter kanske lite onödigt att säga det, men många som tror på evolutionen menar som sagt att vi inte finns på riktigt utan att när vi dör så upplöses molekylerna som bygger upp oss och då upphör vi att finnas till. Det är naturligtvis fullt tillåtet att tro så, men då är det viktigt att veta att det inte finns någonting som bevisar det. Det är ungefär som om man skulle bevisa att bara för att man slår sönder mobiltelefonen som man pratar med kompiserna i så upphör kompiserna att finnas till. Det är ju inte helt självklart, eller hur?

Vi kan också ta till oss att just för att du och jag är tänkande, smarta varelser så är det helt naturligt att det finns en Gud som har skapat oss. Och att Han vill att vi ska upptäcka världen bland annat med hjälp av den smarta vetenskapliga metoden (se noten) som Descartes formulerade och vara noga med att undersöka fakta för att undgå att bli lurade. För det är lätt att bli blåst på Youtube.

PS! Det kan vara kul att veta att Descartes var den som ”uppfann” koordinatsystemet med en x- och en y-axel som du säkert använt i matten. Han flyttade sedan till Stockholm och blev lärare åt drottning Kristina, men han var inte van vid kylan, så han fick lunginflammation och dog efter bara något år. Det var ju inte lika kul, men när du räknar med koordinatsystem nästa gång kan du ju tänka på att Gud finns lika säkert som att du gör det! DS!

/Redaktionen

Källa: Wikipedia

NOT:

1. Descartes menade att den vetenskapliga metoden bygger på fyra regler:
 1. Vi ska inte acceptera något som sant om vi inte vet att det är sant. Sant är att något presenteras för oss så klart att det tar bort alla tankar på tvivel.
 2. För att lösa problem på bästa sätt ska de först delas i så små delproblem som möjligt.
 3. Man börjar med att lösa det enklaste av delproblemen först.
 4. Resultatet ska redovisas så att vi är säkra på att ingenting är utelämnat.(Källa: Peter Stenumgaard, Illusionen om vetenskapen, s. 95)